

УКРАЇНА НА ПОЧАТКУ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ (1939 – 1941 РР.)

ПРИГАДАЙ! ТИ ЦЕ ЗНАЄШ!!!

- - До складу яких держав входили українські землі напередодні Другої світової війни?
- - Які українські землі входили до складу Польщі?
- - Яку політику проводила Польща на українських землях?

ЗРОЗУМІЙ! ЦЕ ПРОСТО!!!

- Друга світова війна, тривала з **1 вересня 1939 р. до 2 вересня 1945 р.**, стала найжорстокішим і найкривавішим воєнним конфліктом в історії людства. В її орбіту було втягнуто 61 державу з населенням 1,7 млрд. чоловік, тобто 80% жителів планети. До армій воюючих сторін було залучено понад 110 млн. солдат, загальні втрати військових та цивільного населення складають від 60 до 65 млн. осіб.

1. УКРАЇНСЬКЕ ПИТАННЯ У МІЖНАРОДНІЙ ПОЛІТИЦІ НАПЕРЕДОДНІ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ.

- **Напередодні війни українські землі перебували у складі 4 держав:**
- Наддніпрянська Україна входила до складу **СРСР** як квазідержавне утворення під назвою УРСР;
- Галичина і Волинь перебувала у складі **Польщі**;
- Північна Буковина і Пд. і Пн. Бессарабія – у складі **Румунії**;
- Закарпаття – у складі **Угорщини**.

- **Українське питання** – це питання про геополітичне майбутнє українських етнічних земель, в руслі чия геополітики прямуватиме Україна, плани сусідніх країн щодо українських земель, визнання чи не визнання права українського народу на створення незалежної держави.

Напередодні Другої світової війни роз'єднаність українських земель, їх перебування у складі чотирьох держав, що мали різний соціально-політичний устрій, були важливим дестабілізаційним чинником політичного життя Європи. Ми можемо побачити три групи країн, зацікавлених у вирішенні «українського питання»:

СРСР, Польща,
Румунія,
Чехословаччина
— країни, у
складі яких
були українські
землі. їхня
основна мета —
утримати
підвладні їм
українські землі
й приєднати
нові.

Англія, Франція і
частково США
(тобто країни —
творці Версальсько-
Вашингтонської
системи). Це
провідні країни від
яких залежала доля
багатьох народів у
тому числі й
українського.

Німеччина, яка
виборювала для
себе «життєвий
простір»,
претендуючи,
серед іншого, на
українські землі.

2.РАДЯНСЬКО-НІМЕЦЬКІ ДОГОВОРИ 1939 Р.

- **23 серпня 1939 р.** Радянсько-німецький договір про ненапад і таємний протокол до нього (“пакт Ріббентропа-Молотова” чи «Гітлера-Сталіна»), підписаний у Москві.
- Договір, крім всього іншого, вирішував подальшу долю Галичини, Волині і південної Бессарабії. Згідно додаткового таємного протоколу вони потрапляли в радянську зону впливу.

Текст пакту про ненапад з докладною правкою І.В. Сталіна.

*Договор о ненападении между
Германией и Советским Союзом* (729)

Правительство СССР и
Правительство Германии
Руководимые взаимным укреплением дела мира ~~в Европе~~
и исходя из принципов взаимного доверия и невмешательства,
заключенного между СССР и Германией в апреле 1939 года,
приняли и заключили настоящий

Статья 1.
Обе Договаривающиеся Стороны обязуются взаимно воздер-
жаться от какого бы то ни было нападения и агрессивных дей-
ствий на территории другой Стороны (за исключением тех случаев, как
оно будет предусмотрено в другом договоре).

Статья 2.
В случае, если одна из Договаривающихся Сторон обратится
с жалобой на другую Сторону по поводу нарушения ею условий Договора,
другая Договаривающаяся Сторона не будет поддерживать ни в
какой форме ~~такого рода жалобу~~ *такого рода жалобу*

Статья 3.
В случае возникновения споров или конфликтов между До-
говаривающимися Сторонами по тем или иным вопросам, обе Сто-
роны обязуются разрешать эти споры и конфликты исключительно
путем переговоров и в порядке взаимной консультации или путем
создания в необходимых случаях соответствующих соглашений
или комитетов.

Статья 4.
Настоящий договор вступает в силу на ~~два~~ *три* года с того
дня, когда обе Договаривающиеся Стороны не договорятся
иначе.

**ВЕРНАЯ КОПИЯ ПАКТА О НЕНАПАДЕНИИ
С ПРАВОЙ ПРАВКИ И.В. СТАЛИНА**

Адам Премьера Польской Республики

130

Статья 7

Настоящий Договор является ратифицированным и вступил
в силу с момента обмена ратификационными грамотами, сделанными
в Варшаве 23 сентября 1939 года. Настоящий Договор является
подлинным и имеет силу закона. Подлинный текст Договора
сохраняется в архивах обеих Сторон. В случае возникновения
споров или конфликтов между Договаривающимися Сторонами
по поводу нарушения ими условий Договора, другая Договаривающаяся
Сторона не будет поддерживать ни в какой форме такого рода
жалобу.

*Составлено в Гетто
напад, по инициативе
списки Гетто в Варшаве
24 августа 1939 года*

ПОЛОЖЕННЯ РАДЯНСЬКО – НІМЕЦЬКОГО ПАКТУ ПРО НЕНАПАД:

- Пакт, що складався з 7 статей укладався на 10 років з автоматичним продовженням його дії на наступні 5 років за взаємним бажанням сторін;
- Набирає чинності негайно з моменту його підписання;
- Сторони зобов'язалися не нападати одна на одну як окремо, так і разом з іншими державами;
- Передбачався взаємний нейтралітет у разі війни однієї з країн;
- Було домовлено, що СРСР і Німеччина не братимуть участі в коаліціях держав, спрямованих відповідно проти Німеччини чи СРСР.

ЗМІСТ ТАЄМНОГО ДОДАТКОВОГО ПРОТОКОЛУ ДО ПАКТУ

Литву визнано сферою впливу Німеччини;
Польща мала бути розділена між СРСР та Німеччиною
по лінії річок
Нарва – Вісла –
Сян;
До радянської
сфери впливу
належали Латвія,
Естонія, Фінляндія,
Бессарабія.

СОЮЗ ДЛЯ ВІЙНИ АБО «ШЛЮБ ЗА РОЗРАХУНКОМ»

3. ПОЧАТОК ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ

- **1 вересня 1939 р.** – Напад Німеччини на Польщу.
- **3 вересня 1939 р.** – вступ у війну Великої Британії та Франції.
- **17 вересня 1939 р.** - радянські війська перейшли радянсько-польський кордон згідно таємного протоколу.

22 вересня 1939 р. радянські війська увійшли до Львова під гаслом «Допоможемо братньому українському народові захиститися від фашизму!».

28 вересня 1939 р. – підписання Договору про дружбу та кордон і чергового таємного протоколу між Німеччиною та СРСР, за якими закріплювався факт поділу Польщі, кордон між сторонами встановлювався по «**лінії Керзона**»: Галичина й Західна Волинь відійшли до СРСР, який відмовлявся від Люблінського і частково Варшавського воєводств у обмін на право майбутньої окупації Литви.

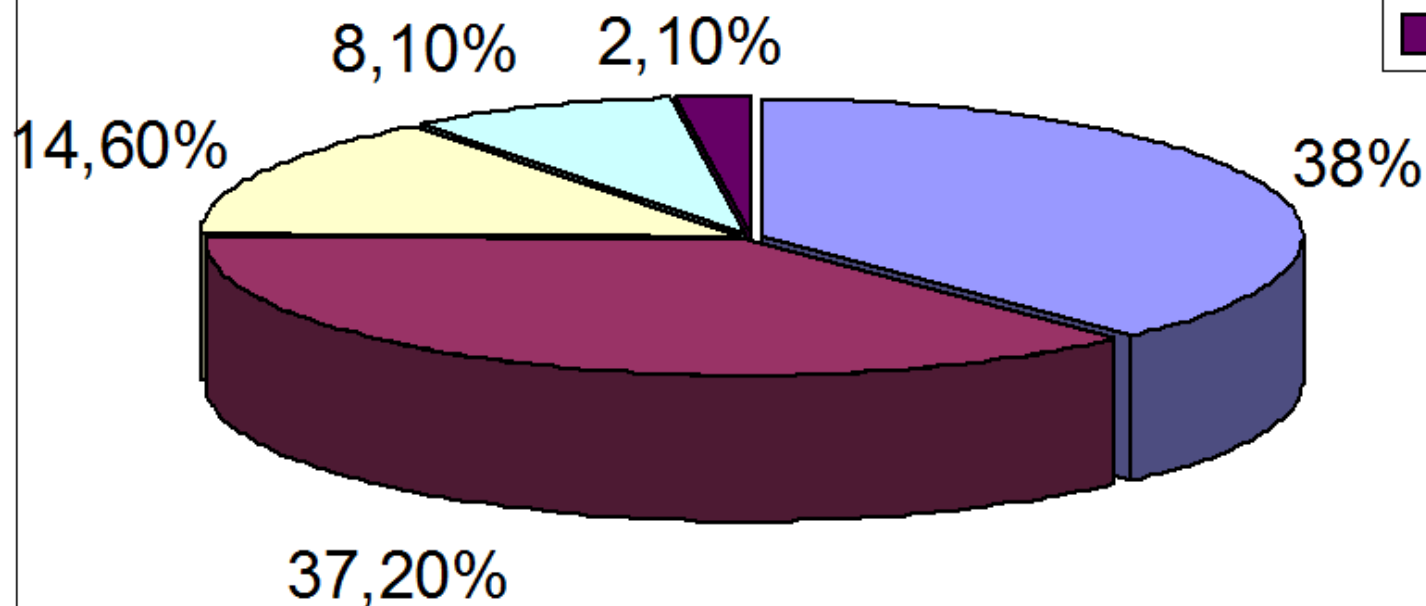

4. УКРАЇНЦІ В ПОЛЬСЬКІ АРМІЇ

- «У березні та серпні 1939 року, коли в Польщі провели мобілізацію, в Польське військо мобілізували 100 тисяч, а деякі дослідники говорять навіть 150 тисяч солдатів української національності. Передусім їх мобілізували в піхоту та кавалерію, рідше – у війська іншого типу – зв’язку, танкові чи авіацію.
- Вважається, що приблизно 8 тисяч польських солдатів української національності загинули в боях у вересні та жовтні 1939 року»
- про відвагу українських солдатів, які під час Другої світової воювали у Польському війську, є згадки не тільки в багатьох документах, але й тогочасних журналістських матеріалах чи навіть у художній літературі.

Етнічний склад жителів приєднаних територій Польщі

- Поляки
- Українці
- Білоруси
- Євреї
- Інші

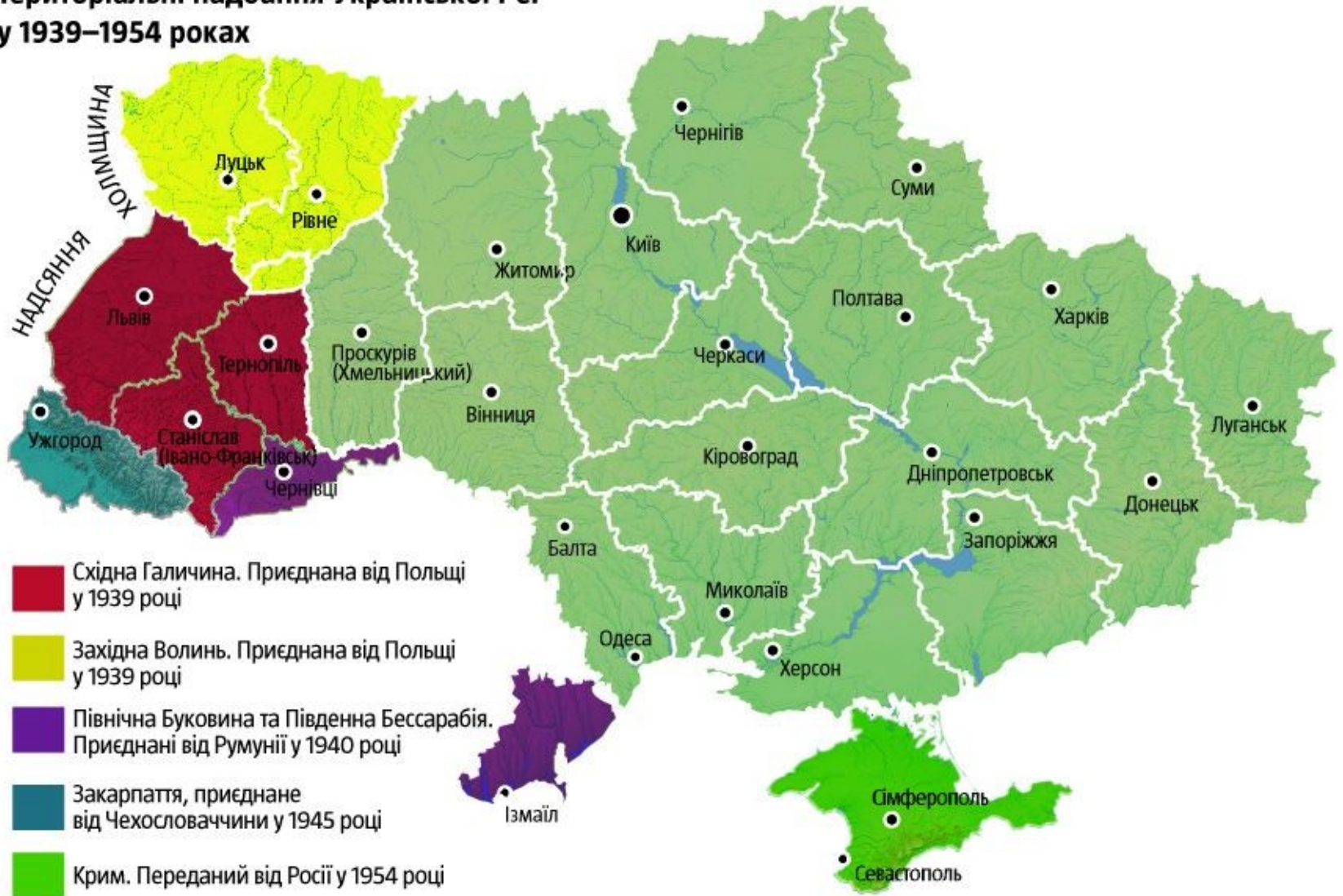
5. ОКУПАЦІЯ ЧЕРВОНОЮ АРМІЄЮ БЕССАРАБІЇ І ПН.БУКОВИНИ

- **26 червня 1940 р.** – нота Раднаркому СРСР до уряду Румунії з вимогою повернути Бессарабію та передати Північну Буковину на підставі того, що у листопаді 1918 р. Румунія незаконно приєднала ці землі. Під тиском Німеччини, яка запевнила, що ці поступки тимчасові, румунський уряд задовольнив пропозицію СРСР.
- **30 червня 1940 р.** Червона армія зайняла Бессарабію та Північну Буковину («Буковинсько-Бессарабський похід»)
- **2 серпня 1940 р.** – рішення Верховної Ради СРСР про прийняття Бессарабії та Північної Буковини до складу СРСР; Північна Буковина, Хотинський, Акерманський та Ізмаїльський повіти увійшли до УРСР, а з решти території Бессарабії й Молдавської автономної республіки (яка з 1925 р. перебувала у складі УРСР) створено Молдавську РСР.

6. ВХОДЖЕННЯ ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ ДО СРСР(УРСР). РАДЯНІЗАЦІЯ.

- **Вересень 1939 року** Зах.Україна була возз'єднана з УРСР (6 областей: Волинська, Дрогобицька, Львівська, Рівненська, Станіславська, Тернопільська)
- **жовтень 1939 р.** відбулися вибори до Народних зборів Західної України, які наприкінці жовтня ухвалили Декларацію про входження Західної України до складу УРСР.
- **листопад 1939 р.** – Закон «Про прийняття Західної України до складу Української Радянської Соціалістичної Республіки»

Територіальні надбання Української РСР у 1939–1954 роках

ОБРАТНІ ТРУДОВОГО НАРОДУ

ГОЛОСУЙТЕ

за входження Західної України до складу Радянської
України, за єдину, вільну і квітучу Українську Радянську
Соціалістичну Республіку!

Вазавжди знищимо кордони між Західною і Радянською Україною!
Тай живе Українська Радянська Соціалістична Республіка!

*Радянська агітація
за включення Західної України до СРСР*

Радянiзацiя захiдних областей України

Радянiзацiя – комунiзацiя ,
установлення радянської влади й
проведення вiдповiдних
соцiально-економiчних
перетворень, намагання зробити
з населення радянських людей.

Проведення націоналізації
промисловості,
колективізації, прискореної
індустріалізації

Створення органів
радянської влади

Запровадження безкоштовної
освіти, соціального та
медичинського забезпечення

РАДЯНІЗАЦІЯ

Закриття
національних
просвітницьких та
культурних
організацій. Просвіт,
хорових колективів
тощо

Заборона діяльності всіх партій,
крім комуністичної

Масові депортації
населення:
1940 р.
I етап – 220 тис.;
II етап – 320 тис.;
III етап – 240 тис.
1941 р.
IV етап – \approx 300 тис.

Репресивні заходи проведені
радянською владою в
західноукраїнських та
південноукраїнських землях

Репресовано:

УГКЦ, ОУН.

Заборонено:

«Просвіту», існуючі газети, всі
політичні партії, НТШ, кооперативи.

Арешти і депортації: 21 982 поляки,
23 163 українців,
13 160 євреїв(арештовано); 400 тис.- 1,2
млн.(депортовано)

7. РОЗКОЛ ОУН

- Серпень 1939 р. – Провід українських націоналістів обрав головою організації Андрія Мельника.
- Часткове невизнання лідерства.
- Лютий 1940 р. - новий, «революційний провід» очолив Степан Бандера.

Причина розколу – розбіжності між старшим, еміграційним поколінням діячів ОУН і молодшим, радикалізованим поколінням, що виросло в Зх.Україні під польським пануванням.

IV. ВИКОНАЙ, У ТЕБЕ ЦЕ ВИЙДЕ!!!

- Опрацюй матеріал підручника §30
- Дай відповіді на запитання С. 207 (усно)